

VUOSIRAPORTTI 2015

1.

ELÄVÄ KAINUU LEADER RY:N STRATEGIAN PAINOPISTEIDEN TOTEUTTAMINEN

1.1. Strategian tavoitteiden toteumatilanne

Elävä Kainuu Leader ry:n toiminta-alueen toimijat olivat aktiivisesti heti ohjelmakauden auetua rahoitusta hakemassa, pitkän tauon jälkeen. Hankkeista neuvoteltiin toimijoiden kanssa realistisesti, järjestelmän kehittämissivaiheet ja –vaikeudet asiakkaille tiedottaen. Vuoden suurin haaste, Hyrrän ongelmien kanssa eläminen ja asiakkaiden uskon ylläpitäminen hanketoiminnan jatkumiseen ja maaseutuyritysten tuen mahdollisuuteen, vei pienen toimintaryhmän resurssit äärimmilleen. Myös useiden paperihakemusten vastaanottaminen, skannaaminen ja vieminen Hyrrään, lisäsi työtaakkaa.

Hallitus käsitteli loppuvuoden 2015 aikana kolmessa rahoituskokouksessaan 24 hakemusta, josta 4 sai hylkäyksen. Kainuun ELY-keskus ei tehnyt yhtään lainmukaisuustarkastusta tai virallista päätöstä hankkeista tai yritystuista Hyrrä-vaikeuksien vuoksi, eikä Leader-ryhmillä ei ollut lupaa niitä sinne siirtääkään. Hallituskäsittelyjen jälkeen, v. 2015 lopussa, rahoituskehystä oli sitomatta noin 200 000 euroa.

Yritysten hakemuksia vastaanotettiin 10 kappaletta, yleishyödyllisten investointien hankemuksia 2, yleishyödyllisiä kehittämishankkeita 11 ja lisäksi yksi 7:n yrityksen yritysryhmähanke (Uudet ohjelmalvelut). Näiden lisäksi Elävä Kainuu päätti osallistua rahoituskehysten siirrolla yhteen alueidenväliseen hankkeeseen, jossa päätukija on Oulujärvi Leader ry (Kainuun Liikunta ry:n hanke).

Painopisteistä Sinisten Ajatusten (luovien alojen ja kylien kehittäminen) ei ole tullut tavoitteiden mukaisesti, mikä osin johtui hallituksen tekemistä tukiprosenttien linjauksista. Tavoitteena linjauksissa on tavoitteeksi annettu, rahoitukseen sitoutuneen yksityisrahoitusosuuden (35 %) saavuttaminen ennen ohjelmakauden loppua.

1.2. Toiminta Leader-rahoituksella

Toimintarahalla tehdyt aktivointi-, viestintä-, koulutus- ja muut toimenpiteet strategian toteutumisen edistämiseksi:

Elävä Kainuun toiminnanjohtaja järjesti aktivointitilaisuuksia vuoden aikana seuraavasti:

1. Yhteiset hanke- ja yritystuki-aktivointitilaisuudet Kainuun ELY-keskuksen ja TE-toimiston yritysneuvojen kanssa, sekä info-tilaisuudet hallituskokousten yhteydessä kokouspaikkakunnilla.

tilaisuus, pvm	pvm	paikkakunta	osallistujat
uusi kausi alkaa – mikä muuttuu maaseuturahastossa	10.2.2015	Kainuun opisto, Paltamo	105
Avoimin ovin ja mielin uudelle ohjelmakaudelle	27.4.2015	Woodpolis, Kuhmo	27
Maaseuturahaston kehittämistuet kaudella 2014-2020	13.5.2015	Kaukametsän auditorio, Kajaani	61

Avoimin ovin ja mielin uudelle ohjelmakaudelle	28.5.2015	Suomussalmi	10
Avoimin ovin ja mielin uudelle ohjelmakaudelle	4.6.2015	Sotkamo	16
Avoimin ovin ja mielin uudelle ohjelmakaudelle	8.6.2015	Hyrnsalmi	10
Avoimin ovin ja mielin uudelle ohjelmakaudelle	31.8.2015	Ristijärvi	5
Info-tilaisuus Leader-tuista	12.10.2015	Vanha asema, Hyrnsalmi	10
Ylä-Kainuun Yrittäjänaiset ry	28.10.2015	Suomussalmi	29
Yritystukien verkostopäivä	11.11.2015	Scandic Kajanus, Kajaani	42
Kulttuuri-ideointipaja	1.12.2015	Suomussalmen kunnantalo	15
YHTEENSÄ	11 kpl		330

2. Muita viestintätoimia v 2015:

- Hanketuki-ilmoitukset kaikissa toiminta-alueen lehdissä (Kuhmolainen, Ylä-Kainuu, Sotkamolehti) hakujen aukeamisen yhteydessä yhdessä Kainuun ELYn kanssa.
- Kainuun Leader-ryhmien ja Kainuun ELYn yhteinen maaseuturahaston yritystukien mainos Yrittäjä-päivien julkaisussa
- Elävä Kainuun www-sivuston päivittäminen (sivujen uudistus vuoden 2016 aikana)
- haastattelut sekä hanketoimijoiden artikkelit paikallislehdissä, **yht. 31 kpl**.

Elävä Kainuun Facebook ja Twitter ovat tärkein päivittäinen aktiivoinnin työkalu: hanke-esimerkkejä/hyviä käytänteitä, muiden rahastojen rahoitusmahdollisuuksia ja hakuja, hallituksen päätöksiä, keskustelun herättämistä kehitysmahdollisuuksista. Oman facebookin lisäksi tilaisuuksien ja tapahtumien ilmoittelu kuntien facebookeissa.

Neuvonnan ja aktiivoinnin määrä: keskim. 5 uutta hanke-/yritysideaa viikossa joko toimistolla tai sähköpostitse neuvottavana/sparrattavana. Kuluvalle kaudella hallinnointi on vienyt valtaosan neuvonnan/aktiivoinnin ajasta.

Taulukko 2. Saapuneiden hanke- ja yritystukihakemusten määrä paikallisen kehittämisstrategian kehittämisstrategian painopisteittäin (vuosi + kumulatiivinen).

PAINOPISTE	2015	koko kausi 2014-2020
VIHREÄ VOIMA (tav. 25%)	7	7
SINISIÄ AJATUK- SIA (tav. 50%)	10	10
KÄSIKYNKÄSSÄ (tav. 25%)	7	7
yhteensä	24	24

Taulukko 3. Myönnetyn rahoituksen jakautuminen paikallisen kehittämisstrategian painopisteittäin (vuosi + kumulatiivinen)

PAINOPISTE	2015	koko kausi 2014-2020
VIHREÄ VOIMA	-	-
SINISIÄ AJATUKSIA	-	-
KÄSIKYN-KÄSSÄ	-	-
yhteensä		

Huom! Koska Kainuun ELY-keskuksen päätöksiä (myöntöpäätökset) ei ole vielä 31.12.15 mennessä tullut, ei näiden tietojen täyttäminen luotettavasti ole mahdollista.

Esimerkkejä hyvistä hankkeista:

Elävä Kainuu hallinnoi vuoden 2015 aikana Erasmus+ kumppanuushankkeen Recycling Roadshow, missä päätoimenpide oli nuorten yhteinen 10 päivän kierrätyskiertue Elävä Kainuun toiminta-alueella. Kumppaneina hankkeessa olivat Slovakia, Unkari ja Espanja, yhteensä hankkeessa toimi noin 40 nuorta tai nuorta aikuista. Hanke tuki painopistettä Käsikynkässä, ja myös Kestävä kehitys sekä Nuorisotoiminnallisia painopisteitä. Hanke oli hyvä esimerkki monella tapaa: ensimmäinen Kainuun Leader-ryhmien Erasmus+ -hanke, nuorisoryhmän (Launch Pad -ryhmä) itsenäisesti ideoima ja toteuttama. Hanke osoitti, että kansainvälisyys saa maaseudun nuoret toimimaan ja oppimaan rohkeasti yhdessä. Nuoret ovat käyneet hankkeen päättymisen jälkeen esittelemässä hankkeen viestintää ja toteutusta monissa CIMOn tilaisuuksissa. Sotkamon 4H:n hallinnoimassa yrittäjyys-Leader-hankkeessa alkanut kainuulaisen vapaamuotoisen Launch Pad-ryhmän yhteistyö jatkuu edelleen, ehkä seuraavaksi Kansalaisten Eurooppa -hankkeen (teema mm: paikallinen kehittäminen) kautta.

Kuvaus teemahankkeista: vuonna 2015 ei Elävä Kainuu hakenut tai toteuttanut teema-hankkeita.

Leader-ryhmän rahoittamien hankkeiden yhteys valtakunnallisiin hankkeisiin ja koordinaatiohankkeisiin:

Kainuun Etu Oy toteuttaa Kainuussa yrittäjyyttä aktivoivaa Kasvua Kainuuseen -hanketta (ESR/EAKR). Hanke huomioi hyvin myös Leader-ryhmien mahdollisuudet yritysten aloittamisessa tai kehittämisessä. Sieltä on ohjattu toiminta-alueen yrittäjiä toimistoillemme Vuokattiin ja Suomussalmelle, ja monet näistä ovat hakeneet myös Leader-rahoitusta.

1.3. Toiminta muulla rahoituksella

Toiminta Maaseuturahaston rahoituksella ELYn kautta: Elävä Kainuu LEADER ry ei ole hakenut hankkeita suoraan Kainuun ELY-keskuksesta v. 2015 aikana.

Toiminta muiden ERI-rahastojen rahoituksella: Leader-ryhmän alue kuuluu kokonaisuudessaan Kainuun ja Koillismaan kalaleader-ohjelma-alueeseen (EMKR). ESR-hankkeiden mahdollisuuksia on tutkittu tiiviisti mm. sote-palvelu-yritystoiminnan virittämiseksi kyläpalveluiden turvaamiseksi tai parantamiseksi. Tätä silmällä pitäen toimintaryhmä on osallistunut Kainuun ELY-keskuksen ja PP-maan useisiin yhteisiin koulutustilaisuuksiin.

Toiminta muulla rahoituksella: kts. esimerkki hyvästä hankkeesta edellä: Recycling Roadshow – Erasmus+ kumppanuushanke (CIMO).

1.4. Päättyneiden hankkeiden vaikutukset (otetaan käyttöön aikaisintaan v. 2016 vuosiraportissa)

1.5. Toimintaympäristön muutos ja vaikutukset strategian toteuttamiseen sekä tavoitteet seuraavalle vuodelle

Elävä Kainuun alueelle on tullut myös maahanmuuttajia (vastaanottokeskus perustettu Hyrynsalmelle ja toinen perustetaan Suomussalmelle). Nämä eivät aiheuta muutoksia strategiaan, mutta tuovat uudentyyppistä hankeyhteistyön tarvetta.

2.

LEADER-RYHMÄN OMA TOIMINTA JA LAATUTYÖ

Elävä Kainuu Leader ry kuten monet muutkin Leader-ryhmät toimivat erittäin haavoittuvin resurssein, toimintarahalla, joka ei mahdollista kahta kokoaikaista työntekijää. Tästä johtuen mitään suuria, uusia avauksia toiminta-alueen kehittämiseksi ei voi tehdä; se mitä tehdään, tehdään niissä puitteissa mitä on annettu, ja mielellään sopivalla yhteistyökonseptilla.

Hankkeissa katsotaan pitkäaikaista vaikuttamista, uusien asioiden juurruttamista olemassa oleviin rakenteisiin hankkeiden jatkuvuuden parantamiseksi. Tätä toteutetaan myös leader-ryhmän omassa toiminnassa, uuden oppiminen viedään käytöntöön ja sitä jaetaan sosiaalisen median ja kasvokkaisten kohtaamisten kautta alueelle.

Elävä Kainuu osallistui Laatutyön sparraustilaisuuksiin loppuvuodesta, mistä tuli hyviä eväitä laatutyön parantamiseen myös omassa toiminnassa. Oman laatukäsikirjan päivittäminen tältä osin tehdään kevään/kesän 2016 aikana.

Ensimmäinen Elävä Kainuu Leaderin ja Kainuun ELY-keskuksen kehityskeskustelu pidettiin 3.11.2015. Tavoitteena ovat puolivuositain pidettävät keskustelut. Leader-ryhmä näkee nämä erittäin tärkeänä toimintamuotona.

Joulukuun hallituskokouksen yhteydessä 2.12. järjestettiin hallituksen ensimmäinen **oma-arviointitilaisuus**, ja toimintaa korjaavia toimenpiteitä suunnitellaan helmikuun 2016 kokouksessa.

Toiminnanjohtaja on perehtynyt uusiin **some**-mahdollisuuksiin (Periscope, Snapchat) joulukuun koulutuksessa Oulussa (Akava/Viesti), ja niiden käyttöönotto soveltuvasti esim. alueen aktiivoinnissa sisällytetään päivitettävään viestintäsuunnitelmaan. Toiminnanjohtajan koulutukset **Erasmus+**-hankkeiden mahdollisuuksista ovat alueen käytössä, maaseuturahaston lisäksi.

Väliaikainen hankeneuvoja osallistui **EVS**-koulutukseen kahden nuoren toimijan (Launch Pad-ryhmä) kanssa Rovaniemellä joulukuussa 2015. EVS-toiminnan esiintuominen alueen toimijoille on tärkeää mm. talkooväen puuttuessa.

Kuvaus ja arvio Leader-ryhmän toiminnasta:

Elävä Kainuu on onnistunut läheisyyden tavoitteessa. Uusi toimisto Suomussalmella on aktivoi-
nut Hyrynsalmen ja Suomussalmen hakijoita selkeästi. Myös Sotkamon toimistolla käy paljon hanketta tai yritystoimenpidettä mieltiviä, jotka usein myös johtavat joko Leader- tai ELY-tuen hakuun. Joskus myös muut rahalähteet voivat olla hakijoille parempia.

Yhdistyksen toiminnan vahventaminen on todella tärkeää, tulevina vuosina pyritään alueen kehittämiseen sellaiseen ”asemaan”, missä vähintään kaksi kokoaikaista työntekijää on mahdollista. Laaja toiminta-alue vaatii tukevamman perustan, jolta voidaan ottaa vakaampia kehityskaskia alueen toimijoiden kanssa.

Nuorison hankkeen (Recycling roadshow by Launch Pad) myötä uutta osaamista ja uusia kumppaneita (Espanja) tuli myös Leader-ryhmälle, ja Leader-toiminta hankkeen toimenpiteiden kautta tuli tutummaksi suurelle joukolle toiminta-alueen koululaisia ja nuoria.

3.

LEADER-RYHMÄ ALUEENSA KEHITTÄJÄNÄ

Elävä Kainuu osallistuu kehittäjäkumppanina Kainuun ELY-keskuksen, Kainuun Liiton, kainuun ProAgrian, Kainuun Etu Oy:n, toiminta-alueen kuntien sekä satunnaisesti muutamien muiden kehittäjätahojen järjestämiin tilaisuuksiin.

Elävä Kainuu Leaderin koko toiminta-alue kuuluu **Oulujärvi Leaderin** hallinnoiman KAINUUN JA KOILLISMAAN KALALEADER –ohjelman vaikutuspiiriin. Aiemmalla ohjelmakaudella mukana olleiden Suomussalmen ja Kuhmon lisäksi mukaan tulivat vesistörikkaat Hyrynsalmi, Ristijärvi ja Sotkamo.

”Kaveria ei jätetä” –ohjelmaan kirjoitettu **Rajanpinta-yhteistyön** ensimmäinen yhteisen hankkeen suunnittelu aloitettiin syksyllä 2015. Suunniteltavan hankkeen kohderyhmänä ovat eräilyä harrastavat naiset ja tytöt Elävä Kainuun, Vaara-Karjalan sekä muutaman kv-partnerin alueella. Tällä toteutetaan **Käsikynkässä** –painopisteen yhtä tärkeää osaa, uutta alueiden välistä yhteistyötä.

Vihreä voima –painopisteeseen liittyen toiminnanjohtaja on osallistunut hirsiryttäjän Erasmus+ Strategiset kumppanuuksien koulutustilaisuuksiin. Tavoitteena osallistumisessa on ollut keinojen hakeminen miestyövaltaisen puurakentamisen osaamisen palauttamiseen Kainuuseen. Toiminnanjohtaja on myös kutsuttuna osallistunut ryttäjän (AlppiSalvos) järjestämiin ideapajoihin, muiden alan/paikallisten kehittäjätahojen kanssa. Yksimielisyys vallitsee alan osaamisen arvostuksen kohottamisesta esim. mestari-tason ja korkeakoulu-tutkintojen avulla, kuten Keski-Euroopassa on jo pitkään ollut, mistä mallia onkin ollut tarkoitus hakea Erasmus+ koulutushankkeen avulla. Asiaa viedään edelleen vuoden 2016 aikana. Kainuulainen korkeatasoinen puuaines antaa lähtökohdan moneen uuteen ja uudistettavaan yritystoimintaan.

Siniset ajatukset –teemalla toiminnanjohtaja ja hankeneuvoja ovat osallistuneet kylien ja kulttuuritoimijoiden tilaisuuksiin, esitellen Leader-mahdollisuuksia ja mahdollisesti sovellettavia malleja muualta. Näihin liittyen on myös toimijoita sparrattu ryttämisen mahdollisuuksista, taloudellisesti paremman ja pitkäjänteisemmän toiminnan puolesta.

4.

YHDISTYS JA SEN RESURSSIT

4.1. Mahdolliset sääntömuutokset:

ei sääntömuutoksia vuoden 2015 aikana. Säännöt muutettiin paremmin toimintaan soveltuvaiksi vuoden 2014 aikana.

4.2. Jäsenistö ja jäsenistöön kohdistuva toiminta:

Yhdistyksellä oli maksaneita jäseniä 31.12. yhteensä 54 henkilöjäsentä ja 12 yhteisöjäsentä. Yhdistyksen jäsenmaksu on 20 eur/v henkilöjäseneltä ja 40 eur/v yhteisöjäseneltä. Jäsenistön kasvattamiseksi Elävä Kainuu Leader lisäsi toimintasuunnitelmaansa (jäsenten hoito ja lisäys) maksaneiden jäsenten kesken 31.12. arvottavat jäsen/opintomatkat: ensimmäinen opintomatka suuntautuu Brysseliin ja järjestetään yhteistyössä MEP Merja Kyllösen ja hänen avustajansa Helena Taimiston kanssa 7-9.4. Matkalle arvottiin 19 lähtijää, ja matkanjohtajana toimii toiminnanjohtaja Pirjo Heikkinen.

Jäsenille lähetetään 1-2 krt/vuodessa jäsentiedote.

Ohjelmakauden aikana pyritään aktivoimaan jäsenistöä esim. yhteiseen hankesuunnitteluun (joukkoistaminen).

Yhdistyksen **vuosikokous** pidettiin 11.5.2015 nuorisoseuraintalo Päivärinteellä Sotkamossa, ja siihen osallistui 16 henk.

4.3. Hallituksen kokoonpano v 2015 ja toiminta

Varsinaiset jäsenet	taustataho	Varajäsen	taustataho	Hallituksen kokoukset 2015
Helena Komulainen, Kuhmo, puh.joht.	Asukas	Mervi Seppänen, Suomussalmi	Asukas	16.1.- 20.1.2015 (sp-kokous)
Tarmo Heikkinen, Hyrynsalmi	Asukas	Matti Pihlajamaa, Suomussalmi	Asukas	26.2.2015
Alpo Heikkinen, Suomussalmi	Yhteisö	Mari Heikura, Kuhmo	Yhteisö	28.3.2015
Timo Hyvönen, Sotkamo	Julkinen	Tuomas Kettunen, Kuhmo	Julkinen	11.5.2015
Kalle Hoppula, Sotkamo	Asukas	Seija Närhi, Sotkamo	Asukas	30.6.2015
Arto Tolonen, Ristijärvi	Yhteisö	Mari Väisänen, Ristijärvi	Yhteisö	31.8.2015
Anja Pulkkinen, Kuhmo	Yhteisö	Juho Kemppainen, Hyrynsalmi	Yhteisö	12.10.2015
Pekka Oikarinen, Hyrynsalmi	Julkinen	Sakari Seppänen, Sotkamo	Julkinen	27.-29.10.15 (sp-kokous)
Juhana Juntunen, Kuhmo	Julkinen	Mikko Juntunen, Suomussalmi	Julkinen	2.12.2015

Hallitus käyttää paljon omaa aikaa hanketyöskentelyyn; hallitus ennakkopisteyttää hakemukset hyvissä ajoin ennen kokousta, käyden hakemukset läpi Hyrrä-järjestelmässä Leader-selaaaja-roolilla. Hyrrän käynnistysvaikeuksien ja epäluotettavuuden vuoksi työ on ollut haastavaa. Hallitus on kokoontunut aina päätösvaltaisena. Toimiston henkilökunta on tehnyt pisteytyksistä yhteenvedon ja hankkeet on käsitelty hallituksen kokouksissa pisteiden mukaisessa paremmuusjärjestyksessä.

4.4. Henkilöstö

Elävä Kainuu LEADER ry on työllistänyt seuraavat henkilöt vuoden 2015 aikana:

Nimi	työsuhde	selitys
Pirjo Heikkinen, toiminnanjohtaja	toistaiseksi	100 % työaika
Paula Seppänen, hankeneuvoja	12.1.15-, toistaiseksi	80 % työaika
Anne Seppänen, hankeneuvoja	19.5.-30.6.2015	Paula Seppäsen sairauslomasij.
Eeva-Liisa Kempainen, hankeneuv.	1.10.-31.12.2015	Paula Seppäsen sairauslomasij.

Paula Seppänen oli sairauslomalla 25.3. – 12.7. sekä 29.9. – 12.12.2015.

Yhdistyksellä on kaksi toimitilaa: **Vuokatti** (ns. päätoimitila (huone+varastotila), jossa toiminnanjohtaja työskentelee) sekä hankeneuvojan toimisto (huone) **Suomussalmella** kunnantalolla. Yhdistyksen yksi tavoite on olla lähellä asiakkaitaan.

Henkilöstökulut v. 2015:

Palkat	70.260,04	
Palkkiot	3.625,00	(vain hallituksen jäsenille maksetut)
Eläkekulut	12.905,39	(vain työnantajan osuus)
Muut sivuk.	2.169,38	(vain työnantajan osuus)

YHTEENSÄ 88 959,81

4.5. Taloustilanne 31.12.2015

Tilinpäätöksen ylijäämä 1.841,09 euroa siirretään edellisten kausien yli-/alijäämätilille.

Kaikkiaan yhdistyksen taloustilanne oli vuodenvaihteessa hyvä, mutta sitä rasitti merkittävästi toimintarahahankkeesta olevat saatavat. Toimintarahahankkeen tukipäätöstä ei oltu saatu Maa-seutuvirastosta 31.12.2015 mennessä. Maksuvalmiuden/kassatilanteen pitivät kuitenkin hyvänä kuntien ennakkoon maksamat kuntarahaosuudet ja se, ettei niitä vielä 2015 päästy tilittämään eteenpäin hankkeille. Tilanne ei kuitenkaan voi jatkua kauaa vastaavana, vaan toimintarahasta pitäisi päästä tekemään maksatus mahdollisimman pian.

Sotkamossa 25.2.2016

Pirjo Heikkinen,
toiminnanjohtaja, Elävä Kainuu Leader ry